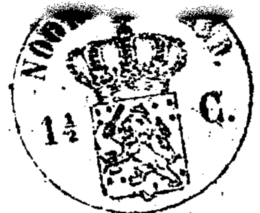
No 1908

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 5,00; voor de buitensteden *f* 6,00; franko door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANKO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

WOENSDAG, 3 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents de regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 2 Augustus.

Wij staan verbaasd bij de sofistery, die in het voorloopig verslag van de zijde der leden is besteed, die preventive maatregelen wenschen, tot beteugeling der vrije godsdienst. Men moet het zien, om het te kunnen gelooven, hoe allerlei onwaardige spitsvondigheden met hoogen ernst zijn aangevoerd en ontwikkeld om het bewijs te leveren, dat de Grondwet de kerkgenootschappen niet *vrij*, maar afhankelijk heeft gemaakt van het *bon plaisir* der heeren wetgevers. Wij betreuren 't niet weinig, dat ons de tijd niet zal zijn gegund, om dat voorloopig verslag, al ware 't slechts in zijne hoofdpunten na te gaan. Het ministerie, waarmede Nederland tot zijn ongeluk bedeeld is, is lichtschuw. Het kan den toets des onderzoeks niet trotseeren. Daarom streeft het er naar, om alle diskussie omtrent eene gewigtige aangelegenheid, als deze, te vermijden. Het werkt met den spoed van den stoom. Naauwelijks hebben wij het uitgebreid verslag in handen, of het antwoord der regering is klaar en ingezonden bij de Tweede Kamer, met een gewijzigd of nieuw voorstel van wet, zoo als weldra blijken zal.

Wij hopen, dat de Tweede Kamer het voorbeeld der regering niet zal volgen. In de jongste dagen heeft de Tweede Kamer zulk een haast gehad, om zich van belangrijke wetsontwerpen te ontdoen, dat zij ten spijt van het reglement van orde is overgegaan tot de openbare diskussie, zonder den tijd te gunnen, zelfs aan de leden der Kamer, om behoorlijk kennis te nemen van de voorloopige verslagen. De publieke opinie heeft men daarbij geheel ter zijde gelaten. Wij hebben zelfs in meer dan een geval het voorloopig verslag niet ontvangen, dan na den afloop der openbare diskussie over de aangelegen ontwerpen.

Wij vernemen, dat het ministerie er op uit is, om zijn antwoord en gewijzigd ontwerp van wet met spoed in diskussie te brengen. Wij hopen dat de Tweede Kamer zich daartoe niet zal laten vinden. Hoe, men spreekt er nu reeds van, en niemand nog weet wat het ministerie antwoordt en wat het voordraagt, om de zaak reeds aanstaanden Maandag aan de orde van den dag te stellen.

[illegible] geen nieuw onderzoek in de sektiën plaats hebben? [illegible] daarvan geen verslag moeten worden opgemaakt? [illegible] verslag eerst worden medegedeeld aan de leden der [illegible] Kamer in den morgen van den dag, waarop de beraadslagingen zullen worden geopend? En zal dat verslag eerst dan aan de publieke opinie mogen bekend worden, als de Tweede Kamer eene beslissing zal hebben genomen?

Het blijkt wel van alle kanten, dat wij eene nieuwe orde van zaken zijn ingegaan. Evenwel orde van zaken diende men dat eigenlijk niet te noemen. Want als het [illegible] eene overijlde vaart te [illegible] aangelegenheid, [illegible] in het spel [illegible] vaarlijkste hartstogten worden in beweging gebragt, dan mag men niet van orde, maar van wanorde spreken. Het zou reeds uit den gejaagden spoed, waarmede men tracht te handelen, blijken, dat bij de wetgeving noch beleid, noch overleg, noch wijsheid voorzitten; maar dat vooroordeelen en hartstogt alleen drijven, om onregt te kleeden in den vorm van eene wet? Wat zal men daarmede gewonnen hebben? Onregt zal geen regt worden, omdat de meerderheid van eene Kamer, waarin vooroordeelen en hartstogt de bovenhand zouden hebben gehad, daaraan haren steun zal hebben geleend. Het onregt is gedoemd om onregt te blijven, al zou ook eene gansche Kamer met algemeene stemmen het trachten tot wet te maken. En men zou denken dat onregt, met eene misschien kleine meerderheid, te kunnen maken tot eene eerbiedwaardige wet! En men zou verwachten dat een aanzienlijk deel der bevolking, eene geheele gezindheid van twaalf maal honderd duizend zielen, behalve de honderdduizende Protestanten, die zich aan de Katholieken scharen tot verdediging van de gewetensvrijheid, men zou verwachten, dat die zich eene godsdienstige verdrukking zouden laten welgevallen ten gelieve van den heer van Hall en der portefeuilles en ministerien, die hij op zijne zwaar gedrukte schouderen heeft gelieven te nemen?

Wij weten wel, dat de heer van Hall meent zijne zaak gewonnen te hebben, als men hem maar eerst met eene verdrukkingswet zal hebben gewapend. Hij zal dan de *pil* aan de Katholieken laten *slikken*, verbeeldt hij zich, misschien zelfs wel zonder haar te vergulden. Maar heeft de heer van Hall zich wel afgevraagd, of de Katholieken de *pil zullen* willen *slikken?* Het is gemakkelijk iemand eene pil te bereiden; maar de patient moet ze willen innemen.

Overigens vinden wij het wetsontwerp, hoedanig het ook zijn zal, uitmuntend gekwalificeerd, door het eene pil te noemen. Dat karakteriseert de waarde van het ontwerp en geeft er de beteekenis aan, die de heer van Hall er aan hecht.

Intusschen, aan wie meent, dat de zaak zal zijn geeindigd, als men haar, trots Grondwet en regt, zal hebben geregeld, nemen wij de vrijheid de bedenking in overweging te geven, of niet dan eerst de moeijelijkheden voor goed zullen gaan beginnen.

Men leest in de partikuliere korrespondentie aan de *Emancipation belge*, toegezonden uit 's Gravenhage dd. 29 Julij.

»Het zal u bereids uit de dagbladen van ons land bekend zijn, dat het rapport betreffende de wet der kerkgenootschappen, sedert gisteren is rondgedeeld geworden. Dat stuk draagt het merkteeken eener partijdigheid, welke men aan eene Kommissie niet kan vergeven, die verpligt is mede te deelen [illegible] gezegd is geworden. Het schijnt dat de meerderheid, bestaande in de Heeren Groen, Wintgens en de Braauw, zich beschouwd heeft, als eene *onafhankelijke* kommissie vormende, *ingevolge hare denkwijze* een rapport gevende, dat naauwkeurig een *woordelijk verbaal* moet behelzen der redenen, uitgebragt *vóór* of *tegen*.

»Men zegt dat vele leden der minderheid zich openlijk beklagen, dat het rapport den invloed der ultra's van de kommissie heeft ondergaan. Wat er van zij, men zal door dergelijke manœuvres er niet in slagen het gezond verstand der welgezinden op het dwaalspoor te leiden; ten hoogste zal men een oogenblik het ministerie kunnen bedriegen.

»Naar men zegt, zou de minderheid der Kommissie (de heeren Sloet en Westerhof) het onmogelijke hebben gedaan, om het rapport meer waar te maken; maar het spreekt van zelf, dat hunne vrijzinnige argumenten zooveel doenlijk ter zijde zijn gesteld. En welke vrucht kan dat voortbrengen? Dat de openbare diskussie eenige dagen zal verlengd worden, anders niet.

»Men beweert dat op dit oogenblik de beste verstandhouding heerscht tusschen de Groen-partij en de minister-president.

[illegible] veranderingen zullen wor[illegible] overleg [illegible] partij, die zou trachten [illegible] melijk voor de Katholieken. Men zegt, dat de minister-president niet anders begeert dan hij volkomen verstaanbaar, zich deswege zou hebben uitgelaten. Het was zijne bedoeling niet, moet hij gezegd hebben, eene wet te doen aannemen, strijdig met de vrijheid der kerkgenootschappen in 't algemeen; maar daar zijn voorstel eene gelegenheidswet is, wil hij slechts op het hoofd der Katholieken het gevoel van afkeuring en haat doen neêrkomen, dat een gedeelte der natie jegens onze geloofsgenooten heeft doen blijken.

»Binnen weinige dagen zal men weten, of ons ministerie inderdaad, tot dat geen naam te geven bondgenootschap is toegetreden. Ik moet u tevens spreken van eene interpellatie, die ll. Woensdag gedaan is geworden.

»Eenige wetten waren aan de orde van den dag, en ik had mij naar de vergadering begeven, met het oogmerk de diskussie, betreffende de veranderingen in het tarief der in- en uitgaande regten te hooren, toen tot mijne groote verwondering, de president der Kamer eene interpellatie aankondigde. Een lid uit Gelderland, de Heer Dommer van Poldersfeldt, wenschte den minister van Buitenlandsche Zaken eenige inlichtingen te vragen. Gij begrijpt dat de hoorders even nieuwsgierig waren als ik, de lezing te hooren der aan het ministerie te rigten vragen, toen de griffier met luide stem, het onderwerp der interpellatie voorlas.

1°. »Welke reden meent het gouvernement te hebben, »om, vooral in dit oogenblik en in regtstreekschen strijd »met het, door den heer van Hall (als lid der Kamer) »in de vergadering van den 27 November laatsleden »geuit gevoelen, het voorloopig beheer der R. K. Zaken »aan eenen minister op te dragen, die tot dat kerkgenootschap niet behoort?"

»2°. Welk is het doel der diplomatieke zending van den minister Lightenvelt, te Rome?

»Ziedaar wat de heer Dommer wenschte te weten.

»Bij de eerste lezing zeide ik bij mij zelven: Verloren moeite, om eene vraag van dien aard te doen. Het ministerie dat openbaarheid wil, als het de handelingen zijner voorgangers betreft, verbergt gaarne zijn eigen spel, want het minste woord kan zijn zwak bestaan doen wankelen. Inderdaad, iedereen zal u zeggen, dat de tegenwoordige gang van het gouvernement derwijze behoedzaam is, en zijne handelingen zoo raadselachtig zijn, dat het gedwongen is omtrent alles en jegens allen het zwijgen te bewaren.

»Tegen alle verwachting staat de minister op, verklarende in hetzelfde oogenblik te willen antwoorden.

»Ingevolge het reglement moet men het verlof der Kamer hebben, om het ministerie te interpelleren, en daar een lid tegenwoordig was (de heer de Kempenaer) die zich verklaarde tegen den vorm der eerste vraag, stelde de president de stemming voor.

»Met 28 tegen 18 stemmen vergunde de Kamer het Geldersche lid tot den minister van Hall zijne vragen te rigten.

»Gij zult in de dagbladen gezien hebben, hoe de heer Dommer zich heeft verklaard. Voor de tweede maal zeide ik bij mij zelven, na den spreker gehoord te hebben: »De minister-diplomaat zal.... niets zeggen; hij kan niet antwoorden, zonder zijn spel bloot te leggen." Maar ook ditmaal werd ik in mijne verwachting bedrogen.

Onze sluwe diplomaat viel in den strik, en wel derwijze dat het bewezen is:

1°. Dat het lid der Kamer, tijdens de diskussie van 27 November, in tegenstrijd is met het ministerie van Julij. Dat de eerste tegen het budget der Eerediensten stemde, omdat de minister van Justitie en Finantie te gelijkertijd belast waren met het departement der Katholieke en Protestantsche Eerediensten, terwijl de tweede zijne ministeriëele verantwoordelijkheid gedekt meent, nu den 27 Julij, de ministers van Buitenlandsche Zaken en van Finantien (beide Protestanten) aan het hoofd der beide departementen van Eeredienst staan.

2°. Dat het ministerie het onmogelijke heeft gedaan, om in het gansche land *één* Katholiek te vinden, die de wet der regeling der kerkgenootschappen verdedigen [illegible] dat het in zijne pogingen niet geslaagd is.

3°. Dat de minister Lightenveld tegen de wet was en verklaard heeft, ze niet te kunnen verdedigen en dat hij zelfs zijne demissie verzocht heeft.

4°. Dat hij zich heeft verwijderd op het oogenblik der diskussie, dewijl zijne tegenwoordigheid te 's Gravenhage, de manoeuvres van den heer van Hall in de war zou gebragt hebben.

5°. Dat hij te Rome is, om mondeling aan het Romeinsche Hof te zeggen, welke de bedoeling van zijn gouvernement was, door aan de Kamer zijne *liefdewet* voor te stellen.

Kortom, schoon men niets heeft gezegd, men heeft alles ontsluijerd. Men heeft zich tegen wil en dank ontmaskerd, en men heeft zich ontmaskerd.

De *Noord Nederlander* geeft het volgende artikel onder het opschrift:

Wij moeten Petitioneren.

»Wij verwachten," zegt de *[illegible]* petitionnement, tot onderteekening [illegible]

tot verklaring van adhaesie aan het beginsel van het ontwerp," (n. l. het ontwerp van wet, regelende het toezigt op de Kerkgenootschappen.)

»De ultramontaan, de liberalist zouden schijn hebben voor hunne bewering: het was de opwinding van een oogenblik; nu de koorts is geweken, ligt de lijder afgemat neder.

»De nadenkende behoeft ons een wenk niet om de gevolgen te berekenen van zulk eene werkeloosheid.

»Bij den val van dit ministerie is slechts een uiterste mogelijk, dat weder den weg baant tot het ander uiterste; quis ontkomen."

Wanneer wij dus niet petitionneeren valt, volgens de *Morgenster*, het ministerie! De *Morgenster* schijnt dus bij het ministerie veel gelijkenis te veronderstellen met die schoone vlinders, die, uit een onooglijke pop geboren, eenigen tijd in het zonlicht rondfladderen en dan sterven, zonder door iemand te worden gemist.

»Wij gelooven ook, dat de Protestanten moeten petitionneren, maar niet tot adhaesie van het ontwerp, veeleer tegen dat ontwerp. Die waarlijk Protestant is, dient zich openlijk te verklaren tegen een ontwerp van wet, dat de middelen aan de hand geeft, om het kenmerkend beginsel van het Protestantisme; vrijheid van godsdienst, geloof en geweten, te verdelgen; dat strijdt met den geest en de bedoelingen der grondwet; dat strijdt met de heiligste regtsbeginselen. Wij vertrouwen ook, dat er wel geen zoo onafscheidbaar verband zal bestaan tusschen dit ontwerp van wet en het bestaan van het ministerie, dat dit ministerie juist zoude behoeven te vallen, omdat de wet niet in den smaak valt en hoogst waarschijnlijk of verworpen, of tot in de beginselen gewijzigd zal worden. Maar al ware dat ook het geval, de natie is door de zoogenaamde Protestantsche beweging te diep geschokt in haar nationaal gevoel, godsdiensthaat en burgertwist zijn te wrange vruchten, van die beweging geoogst, dan dat de Protestanten, zich andermaal door den zich noemende *meest helderzienenden in den lande* zouden laten bewegen, om zich vijandig te stellen tegenover de Katholieken niet alleen, maar tegenover eene menigte Protestanten ook, die van den beginne af met leede oogen dat onrust stoken en tweespalt zaaijen hebben aangezien, en die met ons hunne afkeuring over die vernieuwde poging, om het vuur der godsdienstige verdeeldheid meer en meer aan te blazen, niet zullen terughouden."

In de *Echo Universel* leest men:

»Voor eenigen tijd heeft de heer Sirtema de Grovenstins in 't licht gegeven een werk getiteld: *Herinneringen van den graaf van der Duin en den baron van der Capellen*, 't welk niet in den handel is verschenen, maar in zekere kringen waar het bekend geworden is, een diepen indruk heeft gemaakt. De heer van Gorcum boekhandelaar te Amsterdam, heeft van dit werk, waarin onderscheidene portretten en anekdotische bijzonderheden van bekende staatkundige personen voorkomen, eene Hollandsche vertaling aangekondigd, die bereids bij aflevering het licht ziet.

»Het valt niet te betwijfelen, of deze uitgave zal een grooten opgang maken, en het is uit dien hoofde verklaarbaar, hoe zij reeds nu met een verborgen tegenstand heeft te worstelen. Het weekblad voor den boekhandel ten minste, behelst eene annonce, waarbij de boekhandelaar van Gorcum zich beklaagt over de intrigues, die in het werk gesteld worden, om zijne konfraters den verkoop van het werk af te raden, terwijl men de aankondigingsbilletten afscheurt, ten einde op die wijze zijne onderneming te doen mislukken.

»Het alom verspreide dagblad de *Haarlemmer Courant* heeft geweigerd, de aankondiging van de *Herinneringen*, geschreven door mannen, die in hunne lange loopbaan de algemeene achting genoten, in zijne kolommen op te nemen. Dit feit alleen karakteriseert genoegzaam den geest, welke dit blad bezielt, 't welk zich er nooit aan waagt een openlijke polemiek te voeren, maar zijn staatkundige propagande naar binnen smokkelt, onder een aaneengeschakeld en zoo gezegd onpartijdig verhaal van hetgeen er voorvalt.

»Een en ander heeft zijne beteekenis. Men begint de uitgave te bemoeijelijken van werken, geschreven door mannen van verdiensten; onafhankelijke dagbladschrijvers bedreigt men reeds met de cellulaire gevangenis; de verdedigers der godsdienstvrijheid wijst men in het verschiet de staatskerk aan en de verdraagzaamheid *vergelijkenderwijse* der 17e eeuw. Voor den 19 April kende men niets van al die verschijnselen, maar sedert dien tijd vermenigvuldigen zij met den dag, zoodat het pligt wordt het oog er op te houden.

»Uit Sneek, aldus meldt men ons, is den 30sten Julij het volgende adres, van vele handteekeningen voorzien, verzonden aan den Koning:

»*Aan Zijne Majesteit den Koning.*

»SIRE!

»Werd het godsdienstig gevoel van de ondergeteekenden gevoelig aangedaan, toen het eener faktie mogt gelukken, om, ter bereiking van hare eerzuchtige en staatkundige bedoelingen, kerkelijken naijver op te wekken, — toen er zoo veel vreemd vuur op den altaar werd gebragt, en onder het masker van godsdienst zoo veel haat en tweedragt tusschen de burgers van hetzelfde Vaderland werd gezaaid, — met genoegen vernamen zij daarentegen, dat de wensch van het vorig ministerie was: *dat de Koning* waakt en zal waken dat niemands regten worden gekrenkt, en de belijders der godsdienstvormen zich houden binnen de palen van gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.

»Dat prærogatief der Kroon, was voor de ondergeteekenden een genoegzame waarborg ook dáárvoor, dat het geene factie, langs hoe vele kronkelpaden zij zich ook den weg zocht, ooit zou gelukken, om de eischen van eene tijdelijke *numerieke* meerderheid meer te doen gelden dan regt en wet.

»Met al den eerbied voor het grondwettige regt van Uwe Majesteit, om een Ministerie te vormen, vermeenen evenwel de ondergeteekenden hunne verwondering daarover kenbaar te mogen maken, dat het Ministerie, die *thans* met Uwer Majesteits vertrouwen zijn vereerd, zijdelings hebben gemeend, hunne voorgangers te moeten beschuldigen, als of door DEZEN *niet* waren gewaardeerd de prærogatieven der Kroon, en als of voor dezen de bepaling van art. 54 der Grondwet: *»De uitvoerende magt berust bij den Koning,"* een doode letter ware geweest.

»Die verwondering bestaat vooral thans, Sire! nu het tegenwoordig Ministerie, met voorbijzien van art. 104 der Grondwet, volgens welke de wetgevende magt berust bij den Koning en de Staten-Generaal, heeft kunnen goedvinden, om eene vreemde magt gerust te stellen omtrent maatregelen, *»in eigen boezem"* te nemen; — om met een vreemden vorst, als het ware te *»onderhandelen"* over eene in Nederland in te voeren wet.

»Sire! Van alles wat dezer dagen in staat was, het nationaal gevoel der ondergeteekenden te schokken, heeft hun niets pijnlijker aangedaan, dan de, in de Tweede Kamer, ten aanhoore van het Nederlandsche volk; — ten aanhoore van geheel Europa, — afgelegde verklaring van den Minister van Buitenlandsche Zaken, dat Uwer Majesteits buitengewone Gezant naar den Paus van Rome was afgevaardigd, om *diens* gemoed te bevredigen, over het ontwerp van wet, regelende het toezigt op de kerkgenootschappen, *hier te lande!*

»Die woorden toch zijn hoogst krenkend voor het gevoel van waarde, hetwelk de Nederlandsche natie liecht aan hare zelfstandigheid, en in de geschiedenis van ons Vaderland zal men wel te vergeefs naar een tweede voorbeeld zoeken, dat onder de koninklijke regering van Oranje iets dergelijks plaats had.

»Hoe! het hof van Rome, dat zich zoodanige beleediging veroorloofde jegens Nederland, — jegens dat Nederland hetwelk, vereenigd met Oranje, naar een roemrijk verleden kan heenwijzen, — zoodanig dat de vriendschaps-betrekkingen door uwer Majesteits regering er mede werden afgebroken, — aan datzelfde Hof worden nu, per buitengewonen gezant, bevredigende woorden toegesproken over eenen maatregel, *in eigen boezem* te nemen, die hier het geschokte nationaal gevoel zal moeten bevredigen!?

»Wij Sire! weten geene woorden te vinden, die naar waarheid onze verontwaardiging daarover kunnen uitdrukken.

»Sire! de hand, die Nederland en Oranje verbindt, loopt gevaar veel van hare kracht te verliezen, wanneer de natie dergelijke beleediging jegens Koning en volk, *beiden* aangedaan, zonder voldoening, moet verduren.

»Sire! wij doen een beroep op uwer Majesteits zinspreuk. »Ik zal handhaven;" en verzoeken eerbiedig, maar tevens vrijmoedig en dringend, dat het uwe Majesteit moge behagen, het nu meer dan ooit geschokte nationaal gevoel te bevredigen, door zulke maatregelen, als waartoe de koninklijke praerogativen het regt geven, en als door uwe Majesteit oirbaar en gepast zullen worden geoordeeld.

»Hetwelk doende,

»Sneek, 30 Julij 1853.

»(*Volgen de onderteekeningen.*)"

Plaatsgebrek verhindert ons de langwijlige circulaire mede te deelen, die van Utrecht over het land is uitgezonden, ten einde de Protestanten voor de verdrukkingswet te doen petitionneeren. Wij vergenoegen ons alzoo met het adres over te nemen, dat de Vereeniging *Koning* en *Vaderland*, te Utrecht gevestigd, ter teekening aanbiedt:

»*Aan de Tweede Kamer der Staten Generaal.*"

»De ondergeteekenden, allen ingezetenen van Utrecht, leden van onderscheiden Protestantsche Kerkgenootschappen, met dankbare voldoening terugziende op hetgeen in het Vaderland op staatkundig terrein ten opzigte der verhouding van de kerkgenootschappen tot den Staat in de laatste maanden plaats vond, blijven met de hoogste belangstelling het beloop gadeslaan van een pleit, welks beslissing, naar hunne meening, op de toekomst des lands van onberekenbaren invloed zijn zal.

»De Koning heeft op onderscheidene wijzen getoond, met Zijne onderdanen in de, tot Zijnen troon gebragte wenschen te deelen. Ook de voorgedragene wet tot *regeling van het toezigt op de kerkgenootschappen* is daarvan een bewijs."

»Adressanten hebben er behoefte aan, door zich ook tot Uwe Vergadering te wenden, bij vernieuwing te toonen, dat het der Regering aan geenen steun bij de natie ontbreken zal, daar zij voortgaat de belangen van Nederland tegenover het streven eener Ultramontaansche factie te behartigen."

»Zij bidden God, dat hij U wijsheid en kracht schenke, om, in overeenstemming met de Regering, eene wet tot stand te brengen, die, *met eerbiediging der zelfstandigheid van de kerkgenootschappen en der vrijheid van geweten*, strekken kan, om overmoed te beteugelen en de aanranding tegen te gaan, die, onder den schijn van handhaving van heilige regten, tegen de Souvereiniteitsregten van onzen geëerbiedigden Koning, tegen de individuele regten en vrijheden Zijner onderdanen en tegen de Protestantsche kerkgenootschappen is of wordt beraamd."

»'t Welk doende....

Reeds zijn verscheidene dusdanige petitiën, bij de Kamer ingekomen.

»Wij ontvangen mededeeling van het onderstaande adres, dat door vele Protestantsche ingezetenen te Winschoten, aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal zal worden verzonden.

»*Aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal.*

»De ondergeteekenden, Protestanten, wonende te Winschoten, verzoeken, bij de behandeling der wet, ter regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen in Nederland, om, behalve al het reeds door de sectiën der Kamer, zoowel als door de openbare pers, tegen deze wet aangevoerde, *ook hunne bezwaren mede in overweging te nemen*; hierin bestaande, dat,

De ondergeteekenden voorzien, *dat de aanneming van genoemde wet, gepaard kan moeten worden met het zelfbestaan van Nederland als Staat; — met zyne nationaliteit.*

»Zij voorzien, door de aanneming dier wet, in de gevolgen zooveel verdeeldheid en disharmonie in de natie, dat de staat daardoor de energie verliest, om, zelfs een enkelen zwakken stoot van buiten te kunnen verduren niet alleen, maar houden het voor niet ondenkbaar, dat zij door inwendige verwarring, als noodzakelijk gevolg der wet, tot zelfontbinding kan geraken.

»Eene wet nu daar te stellen, waaruit zulke heillooze gevolgen zouden kunnen voortvloeijen, moest van zeer overwegend belang zijn; doch juist omgekeerd, schijnt de wet enkel een weerklank te zijn op de petitiën tegen de organisatie der R. K. kerk-inrigting: want de behoefte aan genoemde wet is noch gebleken, noch overtuigend aangetoond, tenzij men aannam, dat de eene gezindte oppermagt over de andere moet oefenen; eene verderfelijke aanname in het staatkundige, en laakbaar in het godsdienstige.

»Genoemd Protestantsch anti-bisschoppelijk petitionnement is op geenerhande wijs eene voor den Staat gevaarlijke wet waardig: of mag het zelfbestaan van den Staat op het spel worden gezet, om de gevolgen van het schrijven van wijlen den heer Drieling te Utrecht, aan de Hervormde predikanten in Nederland, waarvan velen, door dwaze ijdelheid aangeblazen, de gemeenten in rep en roer bragten, vernederend voor het Protestantisme? Want diegenen die in staat zijn om het in zijn wezen te kennen, en zoo regtschapen om het te huldigen, zouden het niet gaarne aan de vernedering onderwerpen, om te erkennen, dat het in eenig gevaar verkeerde, door den glans van een ander kerkgenootschap. Ten minste de ondergeteekenden zijn in de overtuiging, dat het Protestantisme bloeijen kan in elk individu, wiens geest niet kunstmatig verslaafd is, en zijn zij dien ten gevolge ook geheel zonder vrees voor elk voorgewend gevaar."

(*Volgen de onderteekeningen.*)

Wij vernemen heden, dat verzonden zijn aan de Tweede Kamer der Staten-Generaal adressen gelijkluidende met dat in ons Nommer 1889 medegedeeld of daarmede overeenstemmende, uit

Arnhem	met 111	naamteekeningen.
Rijpwetering	» 146	»

Men leest in de *Staats-Courant*, onder het rubriek Duitschland:

»Men weet dat de Roomsch-Katholieke Bisschoppen der kerkprovincie van den Boven-Rhijn, sedert geruimen tijd met de gouvernementen der, tot die kerkprovincie behoorende landen, in geschil zijn omtrent de betrekking tusschen de Kerk en den Staat. Thans hebben zij een uitvoerig betoog tot verdediging hunner zaak openbaar gemaakt. Dit stuk is den 18 Junij jl. te Freiburg in Baden onderteekend, door den Aartsbisschop van Freiburg, benevens de Bisschoppen van Limburg, Rotten

urg, Fulda en Mainz; doch eerst in de jongst verloopen week is het aan de betrokken gouvernementen verhandigd. Het besluit nagenoeg acht vellen druks. [illegible] an het slot leest men het volgende: »Men ziet dat de bisschoppen alleen bepaalde en op stellige gronden steunende regten willen doen gelden, en deze nog maar alleen, in zoo ver als hun pligt volstrekt eischt. Aan de vervulling hunner verlangens staat geen wezenlijk belang, of eenig werkelijk regt der Staten en der Vorsten in den weg, maar alleen een administratief stelsel, hetwelk in onkerkelijk gezinden tijd is ontstaan, en die verderfelijke begrippen, waarin men vrijheid vond, om voor eenzijdige, van het staatsbestuur uitgegane verordeningen aan de Bisschoppen in deze kerkprovincie regelen op te dringen, welke door het Opperhoofd der Kerk steeds als gansch onkatholijk verworpen waren.

»De Bisschoppen zoeken en wenschen thans nog, gelijk van den beginne af, den vrede. Maar zij zijn Katholieke Bisschoppen, en als zoodanig zijn zij niet minder aan de leer en inrigting der Katholieke Kerk gebonden, dan als onderdanen, aan de wetten en inrigtingen van den staat. Deze hunne dubbele hoedanigheid is zoo klaarblijkelijk, dat zij niet had behooren voorbijgezien en zelfs ontkend te worden. De Bisschoppen zullen nimmer vergeten, dat zij aan hunne allergenadigste souvereinen, trouw gezworen hebben en aan de staatswetten gehoorzaamheid, zoo als van alle staatsburgers gevorderd wordt, maar het spreekt van zelf, dat deze eed hen niet verder bindt, dan bestaanbaar is met Gods geboden en met de heilige gelofte, waardoor de ondergeteekenden als Bisschoppen, ja reeds als Christenen verpligt zijn tot trouw en gehoorzaamheid aan den algemeenen Vader der Christenheid en aan de onschendbare wetten hunner Kerk. De menschelijke wetten moeten opgevat worden naar de Goddelijke, maar mogen nimmer boven deze worden gesteld. Wie het tegengestelde beginsel mogt volhouden, zou reeds de Christelijke godsdienst verlaten hebben.

»Iets dergelijks hebben dan ook de Bisschoppen voorzeker niet van hunne regeringen te vreezen; zou men dan hun geweten geweld aandoen en hen willen dwingen tot verzaking van het heil hunner onsterfelijke zielen, alleen omdat men, in hun kerkelijk gebied de regten des Staats onbestaanbaar acht met hetgeen de Kerk volstrekt behoeft voor haar eigenaardig bestaan en zij vroeger in Duitschland onbetwist bezeten heeft? De bisschoppen zullen dan ook hun heiligen pligt naar best weten vervullen, wat er ook van kome. Het spreekt van zelf, dat zij zich volvaardig aan alle voorschriften en verordeningen des Heiligen Vaders zullen onderwerpen, ingeval de gouvernementen mogten goedvinden zich tot hem te wenden. De Heilige Vader moge in zijne wijsheid besluiten wat hij goed en noodig acht; de bisschoppen zullen weten te gehoorzamen en zich opregt verblijden, wanneer door overleg tusschen den Apostolischen Stoel en de gouvernementen geschillen worden vereffend, wier voortduring noch voor de Kerk, noch voor den Staat wenschelijk zijn kan.''

DE CHINESCHE OPSTAND

wordt hoofdzakelijk door de Chinesche bladen druk besproken. De *Times* is geneigd, om de opstandelingen als »protestantsche broeders'' te begroeten. De *Tablet* zegt daaromtrent:

»De Protestanten schijnen gansch verrast; zij weten zeer goed, dat hunne missionarissen in China weinig hebben uitgerigt, en desniettegenstaande stellen zij de rebellen als »Christenen van de protestantsche belijdenis'' voor. Het vermoeden is thans opgerezen dat de lastige Chinezen de Christelijk klinkende uitdrukkingen hebben gebezigd, om de deelneming der protestantsche regeringen uit te lokken. Zooveel blijkt nogtans uit de, in de *jaarboeken van de voortplanting des geloofs* medegedeelde brieven van de Apostolische Vikarissen dat Te Place en Rissolati [illegible] de rebellen nog zijn wat zij willen; [illegible] Katholieken [illegible]. Zij bezigen in hunne proklamatiën [illegible] den naam van God uit te drukken [illegible] *Xam-ti*. Deze aanduiding van God is echter door Paus Benedictus XIV als onjuist verboden en daarvoor in de plaats de benaming *Tien-tschu* (heer des hemels) voorgeschreven, en Mgr. Rizzolati zegt uitdrukkelijk, dat ten huidigen dage geen Chineesch Katholiek meer den naam van Xam-ti aan God geeft. Overigens zijn in de dokumenten der rebellen de christelijke elementen op eene zonderlinge wijze met de echt Chinesche dooreen gehaspeld. Daarna wordt gewag gemaakt van de schepping in 6 dagen; vervolgens komen er 6 verschijningen van God (Xam-ti) voor, te weten: 1) bij den zondvloed; 2) bij den uittogt van Egypte; 3) als de Verlosser der wereld, de Heere Jezus, die in het land van Judea mensch werd en voor de verlossing der wereld geleden heeft; 4) in het jaar Ting-Yu (1837) zond God een hemelbode, die de scharen der vijanden verstrooide;'' 5) van het jaar Mouskü tot Sinhac (1848–51); in de derde maand van het laatste jaar verscheen de groote heerscher;'' 6) en in de negende verscheen Jezus, de Verlosser der wereld en verrigtte ontelbare daden, en doodde vele vijanden in eene menigte veldslagen.''

In de *Times* zelve maakt een *anoniem*, op een artikel van dat blad de volgende opmerkingen:

»In een artikel leest men, dat de insurgenten op hunne vaandels ten opschrift droegen: »Xam-ti-Sudei'', de godsdienst des grooten Keizers, eene uitdrukking, die aan de katholieke Missiën niet bekend is. Vergun mij eene proeve van verklaring u mede te deelen. Sinds Peter de Groote bestaat te Peking een russisch-grieksch klooster, dat zich althans in den jongsten tijd, met proselytismus heeft bezig gehouden.

»Voor twaalf jaar verhaalde mij te Petersburg de prior van dat klooster, die kortelings van Pekin, was teruggekeerd, dat er in China meer dan 4 millioen (!?) russisch grieksche bekeerlingen waren, die uit vrees voor de vervolgingen, hun geloof niet openlijk beleden, doch geheime vereenigingen vormden, die over het gansche rijk vertakkingen hadden en voortdurend met elkaar gemeenschap hielden; na verloop van eenige jaren zou men de gevolgen daarvan zien.

»Wordt nu misschien onder den grooten keizer, de keizer van Rusland bedoeld? [illegible] De russische monniken blijven in het klooster te Peking 10 jaren en worden dan door weinige, die uit Rusland komen, vervangen.''

Met de zeer onwaarschijnlijk luidende opgaven nopens de russische missien moge het zijn, zoo als het wil; doch met *Xam-ti* wordt in geen geval de keizer van Rusland bedoeld, het woord beteekent wel is waar »de groote keizer of heerscher'' doch het is, gelijk boven gezegd is, eene benaming van God; die nogtans bij de Katholieken niet gebezigd wordt. Hoezeer de russische keizer op dit oogenblik in Europa eene gewigtige rol speelt, zoo moet men hem echter niet overal willen vinden.

Engeland toont in dit oogenblik aan de wereld het schouwspel der uitmuntendste zeemagt. Het Engelsche eskader in de Middellandsche Zee is schoon, maar niet te vergelijken bij dat te Spithead vereenigd wordt. Vier nieuwe schepen van den eersten rang zullen gevoegd worden bij de elf schepen, die aanvankelijk vereend waren, en waaronder men telt de *Hertog van Wellington* en de *Agamemnon*, twee stoomschepen van de grootste kracht.

Twee andere schroefstoombooten, de *Princes Royal* en de *Cressy*, die onlangs van stapel zijn geloopen, zullen het magtig eskader bovendien versterken. Kortom, dra zullen vier schepen de timmerwerven van Portsmouth verlaten, waarbij de *Malborough*, een stoomschip van gelijke kracht als de *Wellington*.

»Niets is indrukwekkender,'' zegt de *Times*, »dan de grootte en het getal dier moderne wallen van Engeland.'' Ziedaar de meening van allen die ze gezien hebben. Het is te hopen dat zulk eene krachtsontwikkeling voldoende zij, ter instandhouding des vredes.

In sommige diplomatieke kringen te Parijs wordt gezegd, dat Turkije, toegevende aan de bestendige aanmaningen der gezanten, eindelijk heeft ingewilligd om aan Rusland alle mogelijke koncessien te doen, op het oogenblik, dat Frankrijk en Engeland een oorlogzuchtig ultimatum gereed maakten. Men voegt er zelfs bij, dat de gezanten in het oog der regering in hunne vredelievende pogingen te ver zijn gegaan; alle geruchten, voor welke geen genoegzame grond bestaat, om er veel aan te hechten.

— De Pruissische gezant bij den bondsdag heeft bij die vergadering eene memorie ingediend, betreffende de meest gepaste middelen tot regeling van den staat der finantien des Duitschen Bonds. In de diplomatieke kringen te Frankfort wordt dit dokument als een meesterstuk van grondige en heldere uiteenzetting eener hoogst verwikkelde aangelegenheid beschouwd. Uit hetzelve blijkt, [illegible] dat, [illegible] aan [illegible] menige [illegible] van de bondskas te [illegible] heeft.

De keizer van Oostenrijk zal [illegible] de huwelijksverbindtenis van de aartshertogin Marie, naar Ischl vertrekken.

Omtrent den staat der Oostersche quæstie is nog altijd weinig met zekerheid bekend. De tijdingen welke door de *Chaptal* ll. Vrijdag onmiddellijk van Konstantinopel zijn aangebragt geworden vooronderstellend men niet in strijd te wezen met hetgeen door de *Caradoc* is vermeld.

De *Noord-Brabanter* schrijft:

»Verleden Donderdag heeft Mgr. Zwijsen Aartsbisschop van Utrecht en Vic. Ap. van het Bisdom van 's Bosch bij procuratie bezit genomen van de St Janskerk, welke bij decreet van Zijne Heiligheid Pius IX tot Cathedraal verheven is.''

Wij lezen in de *Grondwet* van 1 Augustus;

»Wij zijn in staat mede te deelen, dat de Regering *reeds heden* het antwoord heeft ingezonden op het verslag van de Tweede Kamer betrekkelijk het wets-ontwerp tot regeling van het toezigt op de onderscheidene kerkgenootschappen.''

H. M. de koningin en prins Frederik zijn, met een gevolg van 39 personen, den 28 Julij te Baden aangekomen.

Ll. Vrijdag is van regeringswege ten behoeve der Kamers van Koophandel en Fabrieken verzonden, eene brochure, getiteld: »Die Stellung der Hansestädte'', aangeboden door Zr. Ms. konsul-generaal te Hamburg.

Van wege de direktie der Nederlandsche Bank zijn de volgende opgaven gedaan: Omloopende Bankbiljetten *f* 84,671,005; Saldo's van Reken.-Co. *f* 29,488,674.51½; Munt en Muntmateriaal *f* 99,182,493.79.

's GRAVENHAGE, 2 Aug. De Koning heeft HD. kommissaris in de provincie Noord-Brabant, den heer Borret, op het daartoe door hem gedaan verzoek, een eervol ontslag uit die betrekking verleend.

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 30 Julij.

BEVALLEN (30 Julij): S. A. van Hemert, geb. Brusse, D. R. H. de Castro, geb. de Castro, D. — (31 Julij): J. J. M. Reeders, geb. Wedding, Z.

OVERLEDEN (28 Julij): C. de Man, geb. Rookmaaker, 27 j. (30 Julij): M. A. van Steenwijk, 67 j.

Wisselkoers.

Parijs	2/m.	*f* 56 5/16		Livorno	2/m.	*f* 39½
„	zigt	„ 56 1/16		Napels	„	„ 81½
Bordeaux	2/m.	„ 55⅞		Petersburg	„	„ 1,86
„	½/m.	„ 56⅛		Weenen	6/w.	„ 32½
Madrid	3/m.	„ 245		Augsburg	„	„ 35⅝
Cadix	„	„ 245		Frankfort	„	„ 99¼
Seville	„	„ 242		Hamburg	2/m.	„ 35 5/16
Bilbao	„	„ 243		„	zigt	„ 35 3/16
Lissabon	„	„ 41½		Londen	2/m	„ 11,72½
Porto	„	„ 41½		„	zigt	„ 11,86
Genua	2/m.	„ 46½		Rotterdam	„	„ ½

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

		1 AUG. 4½ u.	2 AUG. 4 u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à 2½ pCt.		63 15/16	63 13/16 à	63⅞	63 15/16
Dito Dito	3	76⅜	76⅝	76⅝	76⅝
Dito Dito	4	95 13/16	95 9/16		
O. I. Leening 1844	4	95 9/16			
Amortis. Syndic.	3½	95	95 9/16		
Handel-Maatschappij	4½	126¼			
Aand. Rijn-Spoorweg.					
Aand. Holl. S. M.					
Obligatien					
BELGIE, Obligatien 1844					
Cert. bij de Belg. Bank.	2½				
Dito bij Rotsch. en Volksv		53 [illegible]	53		
FRANKRIJK, Obligatien	3				
SPANJE, Nieuwe	1	23 5/16	23 1/16	23 [illegible]	
Dito	3	[illegible]			
Dito Binnenl. à 6/m.		[illegible]	[illegible]		
Coup. Bewijzen.		6 [illegible]	6 1/16	[illegible]	6 1/16
Amortisable Schuld					
PORTUGAL te Londen	5	[illegible]			
Dito Dito	4	39⅜			
RUSL. bij *Hope* 1798 en 1816	5	109	109		
Dito Dito 1828 en 1829		108	108		
Cert. bij dº. 1831 en 1833					
Dito	4½	100⅜			
Dito bij *Hope*	4	94⅜	94½	94⅜	
Dito bij *Stieglitz en Cº*		93⅜	93½	93¼	93⅜
Dito bij id. 5de Serie	4				
Cert. te Hamburg	5				
Inschrijving in Assignat.	6				
Cert. van dito		75[illegible]			
POLEN, Certifikaten	4	86[illegible]	[illegible]		
[illegible]					
[illegible] 300					
AMERIKA, Bank-Actien		4 3/16			
PRUISSEN, Aand. met Lot. R. 50 *f*					
OOSTENRIJK, Metalliek	5 pCt.	82¾	82⅞	82 7/16	
Dito 1847	2½	42⅝	42½		
Dito 1851	2½	42⅝	42 7/16		
Dito 1849	5	95⅛	94¾	94⅞	
Ween. Bank bij *Goll en Cº.*					
Dito	4				
Letter B	5	95⅛	94⅞	94⅞	
Aand. met Loting fl. 500	*f*				
Nieuwe dito	250				
NAPELS, Cert. *Lam. en Bouwer* 5 pCt.					
BRAZILIE te Londen 1824	5	93¼			
Dito Leening 1843	5				
Dito £ 200					
PERU	4½	81½			
MEXICO Nieuwe	3	26½	26 3/16	26¼	
VENEZUELA à £ 100	3½	37½			
GRENADA à £ 100	2				
Dito Uitgestelde		9¼	9 3/16		
EQUADOR à £ 100		4⅛	4⅛		

Mexiko onbepaalde 25 15/16, 26⅛.

Onze fondsenmarkt verkeerde heden in eene [illegible]

flaauwe stemming, zonder dat de handel in Binnenl. of Buitenl. effekten iets belangrijks opleverde. In Mexicanen waren echter veel verkoopers op het lager Londensch merk waardoor dezelve ongeveer ½ gedaald zijn.

Koers van het Geld: Beleening 2½ pCt, Prolongatie 2½ pCt. Diskonto 2 pCt.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 1 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 56¼, 1840/1842 4½ pc. 98; 1848, —; Spanje 1—3 pc. 22¾; Binnenl. 3 pc. 43¾, Romeinen 5 pc. —; Oostenrijk Metalliek 5 pc. —.

PARIJS, 1 Aug. Fransche 3 pCt. 78.40; 4½ pCt. 103 40; Spanje 3 pCt. Binnenl. 42¾; id. 1 pCt. 22¾; Russen 4½ pCt. 99; Met. 5 pCt. 88.

LONDEN, 1 Aug. Cons. kont. 97¾ a —; op tijd 97¾ a —; Braz. 101 a 102; 1829/39 101 a 103; 1852 99¾ a 100¾; Den. 3 pc. 83 a 85; 5 pc. 105 a 106; Ecuad. 5¼ a 5¾; Gren. 21 a 21½; Uitgest. 9 a 9½; Mexiko Nieuwe 26¾ a —; Peru 4½ pc. N. 83 a 85; Uitgest. 58 a 59; Rusl. 1822 5 pc. 118 a 119; (N.) 4½ pc. 101¼ a 101¾; Portugal 5 pc. — a —; 4 pc. 43¾ a 44½; 3 pc. — a —; Spanje 1 pc. 23 a 23½; 3 pc. 47¾ a 47½; Coup. cert. 6¾ a —; Passive 5¼ a 5½; Holl. 2½ pc. 64¾ a 65¼; id. 4 pc. 98 a 98¾; Venez. 37 a 38; Uitg. 15 a 16; Wissel op Amsterdam *f* —.—; Grieken 1824 8 a 8½; 1825 —.

WEENEN, 1 Aug. Met. 5 pc. 93¾; Bank-Aktien 1398; Wissel op Londen 10.42; Zilver 9¼.

FRANKFORT, 1 Aug. Met. 5 pCt. 86; W. Bank-Aktiën 1662; W. Loten fl. 250, 125¼; Spanje 1 pCt. 23$\frac{1}{16}$; id. 3 pCt. 43½; Wissel op Weenen 109¾.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

PRIJZEN VAN COUPONS EN LOSBARE OBLIGATIEN

Metalliek	*f* 27,30 a —	Pruissische . . *f*	34¾ a —
Napelsche	25,30 ,, —	Spaansche	2,46 ,, —
Div. in St.	11,75 ,, —	Hamb. Russ.	56$\frac{1}{16}$,, —
Eng. Russen	—,— ,, —	Russ. in Z. R.	37$\frac{5}{16}$,, —
Fransche	56¼ ,, —	,, Pap.	10$\frac{1}{16}$,, —
Belgische	56¾ ,, —	Pools. in Fl.	28¾ ,, —

SPECIE-COURS.

GOUDEN SPECIEN.

Stukken à *f* 10 per Stuk	*f* 9,80 a	9,90
Oude Gerande Dukaten	» 5,60 »	5,70
Wigtige Souvereinen	» 11,80 »	11,90
» Pistolen	» 9,65 »	9,75
Stukken van 20 Francs	» 9,50 »	9,60

Baren Goud en Specien à *f* 1442,60 per Ned. 8 fijn 11¼ à 11¾ pc.

ZILVEREN SPECIEN.

Piasters . . . . per Stuk	*f* 2,55 a	2,60
Stukken van 5 Francs	» 2,35 »	2,37
Brabandsche Kroonen	» 2,65 »	2,70
Fransche	» 2,70 »	2,75
Pruissische Daalders	» 1,75 »	1,77
Zilver 1000 à 980	» —,— à	—,—
» 900 à 700	» 104,50 »	105,—

HANDELSBERIGTEN.

ROTTERDAM, 1 Aug. Meekrappen zonder verandering en blijft in dezelfde positie.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 2 Aug. Heden verkocht van Tarwe 127 8 g. bonte Pools. *f* 342.

Van Rogge: 122 8 Pruiss. *f* 222, 225; 116, 119 8 n. Petersb. *f* 200, 210; 119 8 n. Donau *f* 210.

SCHIEDAM, 1 Aug. Rogge. 143/2 8 Werder *f* 254 6/w., *f* 256 3/m.; 140/2, 143/2 8 Archangel *f* 201 6/w., *f* 209 Ha. 140/2, 142/2 8 jar. Koersche *f* 210, 220 6/w. — Gerst. 129/2, 130/2 8 Libau *f* 204 6/w., *f* 208 kont. 129/2, 130/2 8 Koersche *f* 201 kont., *f* 204 6/w., *f* 205 3/m. — Moutwijn *f* 23,—; Jenever *f* 26,50; Amst. Proef *f* 27,75, per Ned. vat zonder fust, zonder belasting.

ANTWERPEN, 1 Aug. *Koffij*. Ferm. Heden verkocht ongeveer 1600 balen St. Domingo, waarvan 584 balen door de *Budget*, 600 balen door de *James Hickx* en 407 door de *Sultana* zijn aangebragt.

Honig. Op de beurs van heden is gezegd, dat 70 fusten door de *Claudio* aangebragt, dien dag verkocht waren.

(*Per Telegraaf*.) NEW-YORK, 19 Julij (Per *Amerika*). *Katoen*. Weinig handel. Het meerdere der ontvangst is heden 214,000 balen. Veel regen in het Zuiden.

NEW-ORLEANS, 14 Julij. *Katoen*. Middling 10½ cent.
MOBILE, 9 Julij. *Katoen*. Middling 10½ cent.

SCHEEPSTIJDINGEN.

ROTTERDAM 1 Augustus. Het schip Europa, kapt. Keus van Londen naar Batavia, was, den 5den Junij, in goeden staat zeilende, op de hoogte van Anje; aan boord was alles wel.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 1 Aug. J. H. Jaski, Stad Utrecht, Cheribon. — A. A. Krol, Antje en Jantje, Ismael.

HELVOET, 1 Aug. J. F. Rodenburg, Arlequin, Batavia. — H. O. Engelsman, Niesina Schuurman, New-York.

GEPRAAIDE SCHEPEN:

Den 28 Julij, bij de Singels, Catharina Maria, kapt. Gortmans, v. Rott. n. Batavia.

Kapt. Kroll, van Ismail in Texel binnen, rapporteert gepraaid te hebben:

Den 25 Julij, op 43° 4' N. Br., 11° 20' W. L. Scheldestroom, kapt. van Duijn, v. Rotterdam n. Batavia.

Den 26 Julij, op 46° 16' N. Br., 9° 18' W. L. Maria Johanna, kapt. Schaap, v. Amst. n. Suriname.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 2 Augustus in lading naar:

Keulen	D. Hoogewegh, Prins Emil.
,,	H. Felten, Colln N°. 1.
Urdingen & Ruhort	C. Wansing, Vrouw Geertruida.
Weesel	J. Beijer, Jonge Wilhelmina.
Heilbron	G. Heus, Janus.
Duisburg	Jh. Buverman, Elisabeth.
Dusseldorp & Neus	J. H. W. van Booven, Niederrein N°. 12
Mainz	G. Reichert, Mainz N°. 4.
Manheim	G. Itschert, Delphin
Ludwighaven	P. Krol, Pauline.

AMSTERDAM, 1 Aug. vertrokken:

Frankf., Coblentz en Manheim } H. Hieschman, Frankf. N°. 12.

Rijnhoogte ARNHEM 1 Aug. 2 el 58 duim. KEULEN 29 Julij 11 vt. 5 ,,

ADVERTENTIEN.

(3128) GETROUWD: J. G. DE VRIES en A. S. KEVE.

AMSTERDAM, 2 Augustus 1853.

(3129) GETROUWD: F. SCHWIEP, van *Amsterdam*, Gouvernements Onderwijzer, en L. HELLMUND.

CURAÇAO, 8 Junij 1853.

Vijf-en-Twintigjarige Echtvereeniging

VAN

H. J. ALBERS

EN

M. VAN WILLIGE.

ZAANDAM, den 3 Augustus 1853. (3127)

(3125) Heden overleed na eene korte ongesteldheid, mijn waarde Broeder de Zeer Eerw. Heer M. A. VAN STEENWIJK, R. K. P. en Pastoor alhier, in den ouderdom van [illegible] jaren, [illegible] vrienden en veelvuldige betrekkingen.

B. F. T. VAN STEENWIJK.

AMSTERDAM, den 30 Julij 1853.

Eenige kennisgeving.

In eene Apotheek te *Arnhem*, vraagt men tegen November of spoediger, een bediende van de R. C. Godsdienst. Adres met *franco* brieven, onder Lett. K. bij den Boekhandelaar J. G. MEIJER te Arnhem. (3126)

GENEZING VAN EEN OPEN BEEN, *door de zalf en pillen van HOLLOWAY, nadat men alle andere middelen te vergeefsch beproefd had.*

De heer John Estman, te Buenos-Ayres, schrijft in eenen brief aan den professor Holloway, gedagteekend den 11 September 1850: »Een heer, inboorling dezer stad, bezeerde eenigen tijd geleden de wreef van een zijner voeten, waardoor eene open wond ontstond, welke binnen kort zoo toenam dat dezelve zich uitstrekte tot aan de knie. Hij was eenige maanden onder behandeling van eenen chirurgijn alhier, wiens heelmiddelen echter geen nut voortbragten. Toen besloot hij zijne toevlugt te nemen tot de zalf en pillen van Holloway, tengevolge waarvan hij thans geheel genezen is, en de beste gezondheid geniet."

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt: *Doosjes Pillen* à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3.30, *f* 7.75; *f* 15.50, *f* 23,50.

Potjes Zalf à *f* 0.90, *f* 2.10, *f* 3,30, *f* 8.15, *f* 15.90, *f* 23.90.

Zijn op franco aanvragen à contant te bekomen bij B. ADAMA, Apotheker, Heerengracht hoek Utrechtschestraat, N°. 22 te *Amsterdam*, bij A. P. MILIUS te *Utrecht*, [illegible] STRAATMAN, hoofd-depothouder te *'s Bosch*, alsmede te *Londen*, Strand 244, *Holloway's Etablissement*. (3053)

NIEUWE GOEDKOOPE MUZIEK

à 1½ en 2 Ct. de Pagina.

De Muziekale Correspondentie te 's Gravenhage,

Wijk B. 186,

heeft in minder dan DRIE jaren reeds meer dan DUIZEND diverse Muzijkwerken uitgegeven, welk getal maandelijks met 30 à 40 nieuwe en klassieke werken vermeerdert.

Door middel van DÉCALQUE, is die snelle uitgave mogelijk geworden.

Heeren Muzijkmeesters in het bijzonder wordt deze goedkoope Muzijk ten dienste hunner leerlingen aanbevolen.

Buiten inteekening wordt de prijs verdubbeld, *men betaalt alsdan nog niet de helft der prijs van de gewone plaatdrukmuzijk.*

Het Depôt, de Catalogus en het Prospectus zijn voorhanden te *Amsterdam* bij L. ROMIJN in de Kalverstraat en B. EISENDRATH O. Z. Voorburgwal, N°. 216., en voorts bij de correspondenten in alle steden van het Rijk. (3052)

Bij C. L. VAN LANGENHUYSEN te Amsterdam zijn, onder meer andere, de volgende werken verkrijgbaar, alle in fraai geïllustreerde bandjes gebonden en zeer geschikt om voor Prijzen te dienen. De boekjes zijn betrekkelijk zeer goedkoop.

JESUS VAN NAZARETH, of Levensgeschiedenis van onzen Goddelijken Verlosser, een zedekundig leesboek, aan de Nederlandsche Jeugd toegewijd . . *f* 0.85

HET LEVEN VAN DEN H. IGNATIUS VAN LOYOLA, Stichter van de Societeit van Jesus, door Pater BOUHOURS S. J. . . . . . *f* 0.85

ROSARIO, een Spaansche Geschiedenis, door den schrijver van Lorenzo . . . . . *f* 0.60

GESPREKKEN OVER DE GODSDIENST, tusschen een Pastoor en drie Jonge Lieden . . . *f* 0.75

LEVENSCHETSEN en LOTGEVALLEN van Reizigers met een fraai steendrukplaatje . . . *f* 0.50

VOLKSVERHALEN, naar het Fransch van BOUILLY, met een fraai steendrukplaatje . . . *f* 0.50

LEVENSGESCHIEDENIS VAN MARIA STUART, Koningin van Schotland. Naar het Fransch van M. MALÈS, met 1 fr. steendrukpl. . . . *f* 0.6[illegible]

HERINNERINGEN [illegible] Holland, Antwerpen, Engeland, Schotland en Cherbourg, door den baron DE MENGIN FONDRAGON, vrij vertaald uit het Fransch, 2 deeltjes . . . *f* 0.8[illegible]

HET LEVEN VAN DEN H. FRANCISCUS XAVERIUS, door E. S. VAN DER HAAGEN, Pastoor, met Portret *f* 0.4[illegible]

BLOEMKORFJE, toegewijd aan jonge lieden van den beschaafden stand, door J. M. SCHAEPMAN . . *f* 0.50

DE KOLONIST VAN METTRAY. Naar het Fransch *f* 0.40

HET IERSCHE HUISGEZIN, of de gevolgen van eenen eersten misstap. Naar het Fransch vrij gevolgd. *f* 0.40

LEGENDE van den Wandelenden Jood, uit het Fransch, met portret . . . . . *f* 0.50

SILVA of het [illegible] Een tafreel uit de tijden van Maria Stuart, [illegible] *f* 0.15

SERAPHINE of de Catholijke Godsdienst in Noord-America. . . . . . *f* 0.70

DE WERKEN van den kanunnik C. H. Schmid, 18 deelen met platen . . . . *f* 18.00

Ieder deel afzonderlijk . . . . *f* 1.2[illegible]

Ingenaaid met gedr. omslag [illegible] *f* 13.50

id. id. afzonderlijke deelen *f* 0.90

DE KEUZE VAN EENEN STAAT, door C. H. GRECO ROSSIGNOLI, uit het Fransch . . . *f* 0.45

STICHTELIJKE BIJZONDERHEDEN, betreffende het leven en den dood van eenige jongelingen in de H. Godgeleerdheid, uit het Fransch . *f* 0.40

BARMHARTIGHEID en VOORZIENIGHEID, of schetsen uit het leven van Mejufvrouw Lamourous. Uit het Fransch. . . . . . *f* 0.40

DE NOORWEEGSCHE BOEREN, naar het Fransch van den baron DE MENGIN FONDRAGON . . *f* 0.30

DE MAGT VAN HET KRUIS, geschiedkundig verhaal, toegewijd aan de christenjeugd . . *f* 0.40

HET LEVEN VAN DEN H. FRANCISCUS VAN ASSISIE, Insteller van de orde der Minderbroeders, met portret . . . . . . *f* 0.50

ONDERRIGTINGEN EN OVERWEGINGEN voor Roomsch Katholijken. Kort Begrip van de Christelijke leer, en van de beweeggronden des geloofs. Meditatiën voor iederen dag der maand. Benevens Overwegingen en Gebeden op de voornaamste feesten [illegible] van het jaar. Uit het Fransch door [illegible] DONK, Kath. Pastoor

PASTOOR DRUMOND EN ZIJNE WEEZEN, door MARIA C. EDGAR, met een fraai plaatje . . *f* 0.5[illegible]

LORENZO. Een Geschiedenis uit de tijden van Maria Stuart . . . . . *f* 0.3[illegible]

Te Amsterdam bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.